

Spalio 15-oios dienos vakaras Smėlynės bibliotekoje pasipuošė šypsenomis ir nuoširdumu. Panevėžio Elenos Mezginaitės viešosios bibliotekos padalinyje – Smėlynės bibliotekoje – pristatyta fotografės, VGTU docentės, žinomo fotografo Romualdo Požerskio dukros Monikos Požerskytės–Kalvelės nuotraukų paroda, fotoalbumas ir režisierės Editos Kabaraitės dokumentinis filmas. Visus juos vienija ta pati idėja ir pavadinimas – „100 metų kartu“. Susirinkusieji sudalyvavo net trijuose renginiuose vienu metu!

Idėja įamžinti Lietuvoje gyvenančius šimtamečius gimė netikėtai, o jos įgyvendinimas sutapo su Lietuvos valstybės nepriklausomybės šimtmečiu. Bendraamžių sugretinimas tapo puikiu valstybės istorijos ir žmogaus gyvenimo įprasminimu. Kaip nurodė fotografė, 2018 metais Lietuvoje gyveno apie 500 šimtamečių senolių. Įgyvendinant šį projektą, autoriai bendravo su keturiomis dešimtimis ilgaamžių, jie visi buvo filmuojami ir fotografuojami. Kai kurie jau buvo perkopę šimtmetį, o vyriausiam projekto herojui Antanui tuo metu buvo net 107-eri! Į nuotraukų albumą sudėtos 36-ios šimtamečių fotografijos.

Renginio pradžioje Smėlynės bibliotekos vedėja Lolita Pranienė papasakojo apie parodos kelią iki bibliotekos. Pasirodo, dar prieš kelis metus, vaikstant po Vilniaus knygų mugę, jos akis ir širdis užkliuvo už eksponuojamų nuotraukų: iš jų žvelgiantys senoliai žavėjo savo šviesumu, šypsenomis, išmintimi. Tą pačią minutę gimė noras iš arčiau susipažinti su idėjos autoriais. Apie tai, kad ši nuotraukų paroda – nėra paprasta, patvirtino ir fotografė Monika Požerskytė: „Šis projektas buvo dovana mums. Mes gavome daugiau, nei atidavėme.“ VGTU docentė prisipažino, kad nustebino sužinojusi tyrimo, ieškojusio ilgaamžiškumo veiksnių, rezultatus. Pasirodo, kad ilgiausiai gyvena socialiai aktyvūs, bendraujantys, draugų turintys, pozityvūs žmonės. Būtent tokie ir buvo

nuotraukų
ir filmo herojai: nuoširdūs, iškalbingi, besišypsantys. Monika Požerskytė pastebėjo, kad dauguma
ilgaamžių senolių – mokytojai.

Lankant šimtamečius, fotografę nustebino jų noras bendrauti, pasakoti istorijas. Renginio dalyvius
viešnia kvietė atsigręžti į vyresnius artimuosius, rasti laiko juos išklaudyti. Už sugaištą laiką
bus
atlyginta su kaupu. Bus pasidalinta didžiausiu turtu – prisiminimais.

Monika Požerskytė papasakojo apie nuotraukų kūrimą. Ji pasidžiaugė savo profesija: ne kartą
įsitikino, kad fotoaparatas gali atidaryti beveik visas duris. Aplankyti šimtamečiai mielai
įsileido į
savo namus, gausiai vaišino, drąsiai bendravo, pasakojo savo gyvenimo istorijas. Renginyje
fotografė dalinosi niekur nepatekusiomis akimirkomis. Nuotraukose susirinkusieji matė kai kurių
senolių dvilypę realybę: vienoje – vaišėmis nukrautus stalus, kitoje – pataluose gulintį žmogų.

Tačiau, pasak Monikos Požerskytės, prieš fotosesiją, ilgaamžiai atgydavo, pasitempdavo, imdavo
kalbėti, šypsotis. VGTU docentė patikino, kad nuotraukose matomas senolių atvirumas yra tikras,
nesuaidintas. Nuotraukos – neretušotos. Viskas kas matoma jose – natūralu.
Po fotografijų parodos ir albumo pristatymo, vyko dokumentinio filmo „100 metų kartu“ peržiūra.
Šis filmas 2018 metais festivalyje „Kino pavasaris“ pelnė žiūrovų prizą. Renginio dalyviai
įsitikino
kodėl – susirinkę žiūrovai į senolių nuoširdžius pasakojimus reagavo emocionaliai: juokėsi, stebėjosi, nubraukė ašarą.

Pasibaigus filmui, niekas neskubėjo skirstytis: dalinosi išpūdžiais, aptarė filmo herojus, peržvelgė
fotografijas. Nors Smėlynės bibliotekoje eksponuojama tik nedidelė dalis fotografijų parodos „100
metų kartu“, tačiau tikrai verta ją aplankyti. Paroda veiks iki lapkričio 8 dienos.

Parengė Vaida Žalienė

Bibliotekos nuotraukos

